

Inspiratiefiche

door Ann Busquart

Het geschenk

Auteur: Gaea Schoeters

Uitgever: Querido

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Gaea (spreek uit: Gaja) Schoeters (1976) schreef al een imposant oeuvre bijeen voor ze internationaal doorbrak met *Trofee*, dat de longlist van De Boon haalde en ook op de lijst van de Leesjury (groep 7) terechtkwam. Naast novelles, romans en kinderboeken, schrijft Schoeters ook voor theater en opera.

Als ze niet schrijft, dan reist Gaea en wat ze in zich opneemt tijdens die reizen, krijgt vaak een plaats in haar boeken. Thema's als politiek, milieu en samenleving liggen haar nauw aan het hart en het zijn dan ook allemaal thema's die je in *Het geschenk* terugvindt.

Korte inhoud

Uit het niets verschijnen op een ochtend 20.000 olifanten in Berlijn. Die blijken een geschenk te zijn van de president van Botswana, als reactie op de verscherpte wetgeving met betrekking tot de invoer van jachttrofeeën. De dieren afmaken is geen oplossing, want voor elk dier dat afgemaakt wordt, zullen er twee nieuwe in de plaats komen.

De Duitse bondskanselier Winkler zit met de handen in het haar. Met de verkiezingen voor de deur hadden de dieren op geen slechter moment kunnen verschijnen. Hij stelt partijgenote Hartmann aan als regeringscommissaris voor Olifantenzaken. Tegen zijn verwachtingen in komt zij met constructieve oplossingen, maar die vinden geen gehoor bij de regering.

Wat volgt is een voortdurende afwisseling van problemen en oplossingen: plaatsgebrek, (vervuilde) olifantenmest, een dodelijk ongeval op de snelweg, ... Al die problemen zijn koren op de molen voor de rechtse populist Holger Fuchs, die zijn populariteit alleen maar ziet stijgen. Uiteindelijk krijgt Winkler Hartmann op de knieën en wordt er gekozen voor een derdelandendeal: Rwanda zal de olifanten opvangen met de financiële steun van Duitsland.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken.

en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Titel

- Wat roept de titel bij je op? Welke verwachtingen heb je bij het boek?
- Kreeg jij al eens een geschenk waar je niet zo blij mee was? Hoe kwam dat? Kan een geschenk ook een last zijn?
- Lees nu de flaptekst. Hoe mag je het geschenk hier interpreteren? (Het is een vergiftigd geschenk: de olifanten storten Duitsland in een politieke en maatschappelijke crisis. De president van Botswana wil de Duitsers ook helemaal geen geschenk geven, maar hen 'straffen' voor de strengere Ivoorwet.)

2

TIJDENS HET LEZEN

Genre: satire en magisch realisme

Het geschenk is een politieke satire: een half-ernstige, half-humoristische aanval op menselijke dwaasheden of maatschappelijke toestanden (bron: Literaire Kunst – Boekenpost 203).

- Kan je aan de hand van de cover en de flaptekst al raden welke maatschappelijke toestanden gehegeld zullen worden? (Europees-Afrikaanse betrekkingen, politiek winstbejag, ecologie ...) Probeer tijdens het lezen te achterhalen of er nog andere thema's op de korrel genomen worden.
- Daarnaast bevat het ook een vleugje magisch realisme. Waar vind je die? (de olifanten komen zomaar uit het niets en kunnen zich vermenigvuldigen als hen iets aangedaan wordt)

Beeldspraak

Gaea Schoeters gebruikt beeldspraak die bij het thema van het boek past.

—Probeer enkele voorbeelden aan te duiden. (vb. p.48: “Zo snel laat een oude olifant als hij zich niet door een hitsig jong mannetje in de hoek drijven”, p.87: “Dat Hartmann als de spreekwoordelijke olifant door de porseleinkast banjert...”, p.102: “Jij en Fuchs vliegen elkaar aan als bullen in de musth”, p.118: “... zijn schoenen, die als twee donkere olifantenoren afsteken ...”, p.117: ... als een mug tussen de huidplooien van een olifant”. Toeval of niet? Hoe meer de climax nadert, hoe meer olifantenbeeldspraak Schoeters gebruikt.)

3

NA HET LEZEN

Materiaal

- laptop of tablet

Cover

Vergelijk de cover van het Vlaamse boek met de Duitse cover (zie bijlage 1).

- Welke spreekt jou het meest aan?
- Welke vind je het best passen bij het boek? (De speelse (ondeugende?) olifant op de Vlaamse cover zet de satire extra in de kijker / de Duitse cover geeft meer prijs over de inhoud van het boek, met name over de setting)

Thema's

In het kader van de Boon voor onderwijs (zie <https://www.deboon.be/nieuws/educatief-materiaal-geschenk>) vroeg men aan Gaea Schoeters welke passages volgens haar in het bijzonder voor jongeren interessant zijn. Dit is haar antwoord.

- Kan je zelf passages aanstippen?
 - Alle passages waaruit hoop en kritische zin ontstaat. (de manier waarop de president van Botswana reageert op de Ivoorwet, kritisch nadenken over ‘bemoeienissen’ van het westen zonder over de gevolgen na te denken. Zie het telefoongesprek op pagina 29-32 / de passages waarin Hannelore Hartmann haar ideeën uit de doeken doet. Het meest frappante fragment staat op pagina 102-105)
 - Alle passages die doen nadenken hoeveel genderongelijkheid er nog steeds is. (de politici op de hoogste plaatsen zijn bijna allemaal mannen, als toekomstige zondebok wordt een vrouw aangesteld)
 - Alle passages die de relatie tussen mens en natuur in vraag stellen: staan we boven of naast de natuur, of zijn we er deel van? En wat betekent dat? (de openingsscène is zeker het herlezen waard. / opnieuw de Botswanaanse en westerse manier van kijken naar het olifantenprobleem / treffend beeld: Fuchs die zo met zichzelf ingenomen is dat hij de olifant niet eens opmerkt op pagina 11-12 / de natuur laat zich niet dicteren: de olifanten brengen een totaal nieuwe vegetatie met zich mee / de goedbedoelde

oplossingen van Hartmann die toch niet altijd positief uitdraaien: denk bv. aan het gebruik van de olifantenmest ...)

- Aansluitend bij de vorige vraag: welk idee uit het boek heeft jou het meest aan het twijfelen gebracht over iets wat je vroeger vanzelfsprekend vond?
- 20.000 olifanten droppen in een westerse stad heeft niet alleen politieke en maatschappelijke gevolgen. Ook de ecologische impact is groot. Kan je voorbeelden geven? (De hoeveelheid mest die de olifanten produceren is gigantisch. Dat zorgt niet alleen voor overlast. De samenstelling van die mest zorgt er ook voor dat invasieve exotische plantensoorten zich over Europa verspreiden. Dit brengt de plaatselijke fauna en flora in gevaar.)
- Andere thema's die in het boek aan bod komen en waarover je een discussie kan voeren: de rol van (sociale) media in de politiek, liefde, winstbejag (vb. de reden waarom het verkeerd loopt met de kudzu)

Personages

De personages handelen vanuit verschillende waarden of motieven.

- Kan je dit voor enkele belangrijke personages toelichten?
 - De president van Botswana wil een statement maken tegenover het westen: bemoei je niet met dingen die je pet te boven gaan. Hij wil het westen laten voelen wat het betekent om met groot wild te moeten samenleven.
 - Bondskanselier Winkler en de meeste andere politici (zoals ook Holger Fuchs) hebben vooral politieke motieven en kiezen voor oplossingen waarbij ze de kiezer het meest tevreden stellen. Hoewel het er even naar uitziet dat Winkler toch zal terugkeren naar het idealisme waarmee hij destijds in de politiek stapte, zwicht hij uiteindelijk toch voor de druk van de verkiezingen.
 - Hannelore Hartmann is de enige politica die dicht bij haar idealen blijft. Ze beseft maar al te goed dat ze als zondebok voor de leeuwen gegooid wordt, maar probeert toch om verregaande veranderingen door te voeren. Haar politieke carrière overleeft de crisis echter niet.
 - Biologe Frauke Ackermann zet het welzijn van de olifanten voorop bij haar advies aan de regering.
 - Erika Lange, de voormalige bondskanselier, treedt op als persoonlijke adviseur van Winkler. Door haar jarenlange ervaring kent zij het klappen van de zweep. Zij stelt Winkler de vraag of hij het goede wil doen of aan de macht wil blijven (p.113). Ze geeft een eerlijke inkijk in de politieke wereld, zegt de dingen zoals ze zijn, zonder ze te verbloemen.

Creatieve verwerking

De olifantenconferentie

Materiaal

- laptop of tablet

Situatie:

- De 20.000 olifanten zijn inmiddels in Duitsland aangekomen. De situatie loopt volledig uit de hand. Er wordt daarom een internationale spoedconferentie georganiseerd.

- Er zijn slechts vijf mensen uitgenodigd. Zij moeten samen beslissen wat er met de olifanten moet gebeuren.
- Maar: iedere deelnemer verdedigt in eerste instantie een ander belang.

De vijf rollen

Geef elke jongere één rol (laat hen niet zelf kiezen, maar een kaartje trekken). Heb je meer of minder juryleden? Dan kan je rollen weglaten of toevoegen (vb. een inwoner van Berlijn, een wetenschapper, ...). Dit zijn de rollen:

1. De Botswanaanse vertegenwoordiger

Botswana wil duidelijk maken dat Europa niet zomaar kan bepalen wat goed is voor Afrika en de Afrikaanse natuur.

2. De Duitse minister

Jij moet vooral voorkomen dat Duitsland financieel en politiek volledig ontspoot. De olifanten vormen een gigantisch probleem.

3. De Duitse natuurbeschermer

Voor jou staat het welzijn van de olifanten centraal. Je vindt dat mensen niet zomaar dieren mogen verplaatsen of doden omdat ze lastig zijn.

4. De Botswanaanse boer

Je hebt ervaring met olifanten die landbouwgrond vernielen en gewassen opeten. Je vindt dat mensen soms vergeten dat er ook mensen moeten kunnen leven naast wilde dieren.

5. De vertegenwoordiger van de olifanten

Jij bent er om het perspectief van de olifanten te verdedigen. Je vraagt voortdurend: "Waarom gaat iedereen ervan uit dat mensen mogen beslissen waar wij leven?"

Ronde 1 – Wat is het probleem?

Iedere deelnemer krijgt één minuut om vanuit zijn/haar rol te vertellen:

→ Wat is volgens jou het grootste probleem met de 20.000 olifanten?

De anderen mogen nog niet reageren.

Dit is belangrijk: zo wordt meteen duidelijk dat hetzelfde probleem vanuit vijf verschillende perspectieven bekeken kan worden.

Ronde 2 – De onderhandelingen

Nu moeten ze samen één oplossing bedenken. Er zijn slechts drie voorwaarden:

1. De olifanten mogen niet allemaal worden gedood.
2. De oplossing mag niet uitsluitend in het belang van de mens zijn.
3. De oplossing moet financieel en praktisch uitvoerbaar zijn.

De jongeren krijgen bijvoorbeeld 15 minuten om te onderhandelen. Ze moeten uiteindelijk één gezamenlijk voorstel formuleren.

Ronde 3 – Het besluit

De vijf moeten uiteindelijk samen een officieel besluit formuleren. Bijvoorbeeld: "De internationale olifantenconferentie heeft beslist dat..."

Maar er is nog één voorwaarde: iedere deelnemer moet kunnen leven met de beslissing. Dat betekent niet dat iedereen er volledig tevreden mee moet zijn. Ze moeten kunnen uitleggen: "Ik ben het niet helemaal eens met de oplossing, maar ik kan ermee leven omdat ..."

Nabespreking

Als iedereen zijn standpunt heeft verdedigd, haal je de rollen weg. Vraag dan:

- Wat zou jij, los van je rol, de beste oplossing vinden?
- Is dat nog steeds dezelfde oplossing als voor de discussie?
- Hoe moeilijk of gemakkelijk vond je het om tot een oplossing te komen?

4 VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Animal Farm / George Orwell (De Arbeiderspers, 2013)
https://bibliotheek.be/catalogus/george-orwell/animal-farm/makkelijk-lezen/library-marc-vlacc_10395585?q=Animal%20farm
- Dierenboerderij / Max L'Hermenier, George Orwell en Thomas Labourot (ill) (Dark Dragon Books, 2023) - vooral voor het politieke gekonkel
<https://www.boekenzoeker.be/dierenboerderij>
- Munt / Richard Osinga (Wereldbibliotheek, 2024) - botsing tussen culturen, winstbejag, Afrika
<https://www.boekenzoeker.be/munt>
- Galapagos / Michaël Olbrechts (Oogachtend, 2023) - menselijke inmenging in de natuur, macht
<https://www.boekenzoeker.be/galapagos>

Voor de begeleider: op deze twee websites vind je een bron aan inspiratie om met dit boek aan de slag te gaan.

- <https://www.deboon.be/nieuws/educatief-materiaal-geschenk>
- <https://boekenpost.nl/wp-content/uploads/2026/04/schoeters.Het-geschenk.pdf>

Andere boeken van Gaea Schoeters vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Gaea%20Schoeters>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://www.gaeaschoeters.be/>

5 EINDTERMEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

Finaliteit doorstroom

- Nederlands - 02.16: De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.
- Wiskunde – natuurwetenschappen – technologie – STEM – 06.46: De leerlingen analyseren de wisselwerking tussen wetenschappen, technologie, wiskunde en de maatschappij aan de hand van maatschappelijke uitdagingen.

- Burgerschap – 07.01: De leerlingen reflecteren over de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin.
- Historisch bewustzijn – 08.02: De leerlingen lichten verbanden toe tussen de maatschappelijk domeinen voor westerse en niet-westerse samenlevingen uit de moderne en de hedendaagse tijd.

Finaliteit arbeidsmarkt

- Nederlands – 02.14: De leerlingen gaan in mondelinge interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld.
- Burgerschap – 07.01: De leerlingen reflecteren over de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin.

Dubbele finaliteit

- Nederlands – 02.15: De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.
- Wiskunde – natuurwetenschappen – technologie – STEM – 06.27: De leerlingen analyseren de wisselwerking tussen wetenschappen, technologie, wiskunde en de maatschappij aan de hand van maatschappelijke uitdagingen.
- Burgerschap – 07.01: De leerlingen reflecteren over de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin.
- Historisch bewustzijn – 08.02: De leerlingen lichten verbanden toe tussen de maatschappelijk domeinen voor westerse en niet-westerse samenlevingen uit de moderne en de hedendaagse tijd.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Ann Busquart, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Duitse cover

